

8. Национальные банковские системы : учебник / под общ. ред. проф. В.И. Рыбина. – М. : Изд-во ИНФРА-М, 2009. – 528 с.

9. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/catalog?cat_id=60949.

Копылюк Н.Ю. Финансово-экономические показатели деятельности банков Украины в контексте реорганизационных процедур

Рассмотрены финансово-экономические показатели деятельности банков Украины, которые служат индикаторами финансовой нестабильности и неплатежеспособности и обуславливают потребность в реорганизации и консолидации банковских учреждений.

Ключевые слова: банк, реорганизация, капитализация, проблемные активы, реструктуризация активов, неплатежеспособность.

Коруплюк Н.Ю. Financial and economic indicators of bank of Ukraine in the context of procedures reorganization

A number of financial and economic performance of banks in Ukraine, which serve as indicators of financial instability and insolvency and determine the need for reorganization and consolidation of banking institutions.

Keywords: Bank, reorganization, capitalization, problem assets, restructuring of assets, insolvency.

УДК 657.372.5

Доц. М.В. Корягін, канд. екон. наук – Львівська КА

ВНУТРІШНЯ ЗВІТНІСТЬ ЩОДО РИНКОВОЇ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Підтверджено відсутність належних теоретичних напрацювань у частині формування системи внутрішньої звітності щодо ринкової вартості підприємства. З метою усунення зазначених недоліків розроблено пакет внутрішньої звітності щодо ринкової вартості підприємства як основи інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень.

Ключові слова: внутрішня звітність, ринкова вартість, управлінські рішення, зовнішні та внутрішні користувачі.

Постановка проблеми. Річна фінансова звітність підприємства призначена переважно для потреб зовнішніх користувачів і є недостатньо придатною для прийняття оперативних рішень. Отримання оперативної інформації залежить, насамперед, від організації та налагодженості функціонування системи бухгалтерського обліку на підприємстві. Внутрішні користувачі повинні отримувати необхідну інформацію, яка відбирається для задоволення їх інформаційних потреб. На основі внутрішніх звітів дії керівника повинні бути спрямовані на виявлення сильних і слабких сторін бізнесу, адекватне реагування на фактори в процесі прийняття рішень.

"Створити цілісну систему внутрішньої звітності можна лише за наявності відповідної інформаційної бази, узгодженості змісту та форми звітів. Внутрішня звітність формується відповідно до характеру діяльності підприємства, цілей і завдань управління загалом та його рівнів" [5]. Сьогодні залишається не розробленою належна система аналітичного обліку відображення зміни ринкової вартості майна підприємства, відсутня окрема внут-

рішня звітність, яка б надавала в систематизованому вигляді інформацію для потреб управління. Зазначені фактори створюють перешкоди для аналізу розвитку генеруючих факторів вартості підприємства, пріоритетні напрями їх розвитку та розроблення ефективних заходів з розвитку вартості підприємства загалом.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На сьогодні вітчизняні дослідники приділили недостатньо уваги питанням вивчення та розробки внутрішніх форм звітності щодо оцінки ринкової вартості підприємства. Напрацювання з цього питання і лише в розрізі окремих складових ринкової вартості підприємства присутні в працях Т.В. Дудки, В.В. Травіна, Т.В. Федорович.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливої актуальності набуває необхідність складання внутрішньої звітності для потреб оцінки змін ринкової вартості майна підприємства та визначення вартісного вираження наслідків впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища на результати господарювання, пошуку шляхів оптимізації наслідків ризиків діяльності, а також можливості наведення у фінансовій звітності суб'єкта господарювання прогнозних значень вартості підприємства на майбутні звітні періоди.

"Через недостатній об'єм теоретичних розробок з питань внутрішньої звітності на більшості досліджуваних підприємств, залежно від конкретних умов виробничо-господарської діяльності, облікові працівники ведуть звітність у саморобних реєстрах довільної форми. Це значно знижує ефективність управлінських заходів, тому що в таких документах показники не завжди відображаються в необхідному для управління розрізі, не носять системного характеру" [2].

Дослідження наукових публікацій надало змогу зробити висновок про відсутність напрацювань у частині розробки внутрішньої звітності щодо оцінки ринкової вартості підприємства. Пропозиції з удосконалення та розроблення внутрішньої звітності щодо ринкової вартості підприємства в окремих авторів наявні лише або в частині гудвілу, або в частині інвестиційної привабливості підприємства.

"Відповідно для будь-якої компанії, акції якої котируються на фондовому ринку, необхідним є розрахунок внутрішнього гудвілу з його відображенням у корпоративній звітності. У зв'язку з цим, на наш погляд, з метою підвищення прозорості фінансової звітності, зростання інвестиційної привабливості, відображення поточних очікувань ринку відносно перспектив розвитку корпорації виникає необхідність: розрахунку величини внутрішнього гудвілу на дату складання корпоративної звітності для материнської компанії та її дочірніх (залежних) товариств; відображення набутого гудвілу відповідно до МСФЗ 22 "Об'єднання бізнесу" в консолідованому балансі і внутрішньо створеного компанією гудвілу в балансі корпоративного капіталу за статтею "Прогнозований гудвіл" [6, с. 150]. Наведені показники свідчать про те, що керівництво підприємства має змогу оцінити лише внутрішню вартість, яка генерується дочірніми підприємствами корпорації.

"Для надання інформації про складові внутрішнього гудвілу управлінському персоналу, – зазначає В.В. Травін, розроблено та рекомендовано

до впровадження на підприємствах різних форм власності та організаційно-правових форм управлінський звіт ("Звіт про внутрішній гудвіл підприємства") у розрізі виділених елементів внутрішнього гудвілу, що забезпечує надання оперативної та достовірної інформації щодо внутрішнього гудвілу управлінському персоналу підприємства" [4, с. 12-13].

Стосовно інвестиційної привабливості як однієї зі складових ринкової вартості підприємства та розроблення відповідної звітності вирізняються праці Т.В. Дудки. В авторефераті автора зазначено, що за результатами дослідження нею "розроблено методичні основи документа, в якому наведено всю інформацію, що необхідна потенційному інвесторові для ухвалення рішення. Документ, названий "Паспортом інвестиційної привабливості промислового підприємства", дає змогу охарактеризувати поточний і перспективний стан підприємства і зробити висновок про його привабливість для потенційного інвестора. Наведена у восьми розділах цього документа інформація є основою для складання рейтингу інвестиційної привабливості підприємств, що дасть змогу потенційному інвесторові прийняти обґрунтоване рішення про вкладення інвестицій, а претендентів на одержання інвестицій виділити себе серед інших підприємств, привернути увагу інвесторів, заявити про наявні резерви підвищення ефективності своєї господарської діяльності, не розголошуючи при цьому конфіденційної інформації" [1, с. 10]. Використання такого узагальнюючого документу надає змогу оцінити лише окрему складову ринкової вартості підприємства. Водночас у цьому документі не знайшли свого відображення такі питання, як вплив окремих факторів зовнішнього і внутрішнього середовища на формування інвестиційної привабливості підприємства, зокрема і ринкової вартості підприємства; не враховуються позабалансові об'єкти формування вартості підприємства, що призводить до неповноцінного використання такого документу для оцінки ринкової вартості підприємства.

У динамічно змінному середовищі функціонування суб'єкта господарювання трансформуються значення впливу факторів на генерування або зниження ринкової вартості підприємства. Лише надання повної інформації та правильне встановлення факторів формування ринкової вартості підприємства дають змогу прийняти такі управлінські рішення, які забезпечують досягнення стабільного розвитку підприємства, його зростання та взаємоузгодження тактики управління та довгострокових перспектив функціонування суб'єкта господарювання.

"З'ясування, які елементи повсякденних операцій підприємства і його найважливіших рішень сильніше за все впливають на величину створюваної вартості, допомагає менеджерам у трьох аспектах:

- 1) керівники і персонал бізнес-підрозділів усвідомлюють, завдяки яким факторам їх підприємства створюють і максимізують вартість;
- 2) сприяє встановленню пріоритетності цих факторів і визначенню тих напрямів, які потрібно насамперед забезпечити ресурсами (або навпаки, з яких ресурси необхідно вилучити);
- 3) з'являється можливість об'єднати керівників підрозділів і їх персонал на основі загального розуміння найважливіших пріоритетів підприємства" [3, с. 150].

Необхідність врахування впливу внутрішніх і зовнішніх факторів у розрізі об'єктів майна підприємства зумовлена потребою встановлення видів ризиків, реалізація яких може призвести до зниження ринкової вартості підприємства, а також розроблення заходів щодо мінімізації їх негативних наслідків.

Управлінська ланка суб'єкта господарювання повинна отримувати інформацію про ті фактори, які найбільше впливають на зростання та зниження величини вартості підприємства. Надання інформації в таких розрізах є можливим при складанні Прогнозного звіту про вплив внутрішніх та зовнішніх факторів на зміну ринкової вартості. Використання зазначеної форми внутрішньої звітності дасть змогу встановити причини та вплив різних факторів на формування вартості з метою з'ясування їх підпорядкованості, спрямованості дії та впливу на вартість для прийняття управлінських рішень, орієнтованих на її підвищення. На підставі критичного аналізу впливу факторів у вартісному вираженні на ринкову вартість майна керівництво суб'єкта господарювання може встановити пріоритетні об'єкти управління з точки зору збільшення вартості підприємства та забезпечити їх ефективне використання.

Майно підприємства не повинно оцінюватися вище за його здатність генерувати доходи або, щонайменше, його оцінка не повинна перевищувати ту ціну, за якою це майно може бути продане у поточних ринкових умовах. Враховуючи, що балансова вартість підприємства повинна бути найбільш наближеною до ринкової вартості, відхилення, які виникають, безпосередньо впливають на показники фінансового стану підприємства. На підприємствах повинен формуватися інформаційний базис, який надавав би змогу керівництву відслідковувати причини виникнення таких відхилень та надалі аналізувати їх динаміку. Розроблення та використання Зведеної накопичувальної відомості відхилень балансової вартості майна від ринкової дає змогу врахувати відмінності в принципах обліку майна підприємства згідно з національними та міжнародними стандартами, надає змогу підвищити ступінь інформативності фінансової звітності та забезпечити в подальшому інвесторів адекватною інформацією про стан підприємства.

Для забезпечення правдивого відображення фінансового становища підприємства та його ринкової вартості суб'єктами оціночної діяльності використовують методи коригування. Саме реалізація на практиці методів доведення балансової вартості майна підприємства до ринкової надає змогу підвищити інвестиційну привабливість підприємства. Тому виникає об'єктивна необхідність розроблення Зведеної відомості здійснених коригувань балансової вартості майна підприємства, яка надавала б змогу приймати своєчасні управлінські рішення щодо доцільності зміни параметрів облікової політики з метою покращення стратегії діяльності підприємства. Використання запропонованої форми внутрішньої звітності дає змогу сформувати масив облікових даних, які надалі будуть використані у складанні фінансової звітності щодо оцінки вартості підприємства.

За результатами вивчення інформаційних інтересів управлінського персоналу в частині побудови системи управління вартістю підприємства, запропоновано пакет внутрішньої звітності щодо оцінки ринкової вартості підприємства (табл.).

Табл. Внутрішня звітність щодо оцінки ринкової вартості підприємства

№ з/п	Назва звітної форми	Зміст звітної форми	Основні користувачі
1	Прогнозний звіт про вплив внутрішніх і зовнішніх факторів на зміну ринкової вартості підприємства	Основними показниками є перелік факторів, що впливають на ринкову вартість майна підприємства; об'єкт, на вартість якого впливає фактор; вплив фактора на зміну ринкової вартості майна підприємства; причина виникнення зазначеного впливу фактору; вплив фактора у вартісному вираженні на ринкову вартість майна; шляхи мінімізації негативного впливу фактору	Власники, керівник, інвестори, внутрішній управлінський персонал різних рівнів, бухгалтерія
2	Зведена накопичувальна відомість відхилень балансової вартості майна від ринкової	Відображає показники щодо назви об'єкта; балансової вартості об'єкта; ринкової вартості об'єкта; причин виникнення відхилень; розрахунку абсолютних та відносних відхилень ринкової вартості	Керівник підприємства, бухгалтерія
3	Зведена відомість здійснених коригувань балансової вартості майна підприємства	Містить дані про назву об'єкта; метод коригування; причини здійснення коригування; вартість об'єкта до коригування; вартість об'єкта відкориговану; суму коригування	Власник, керівник, бухгалтерія

Усі зазначені внутрішні звіти для цілей контролю впливу факторів на зростання чи зниження ринкової вартості підприємства можуть складатися з деталізацією за рівнями управління підприємства або загалом по підприємству. Це дасть змогу виявити та усунути диференційований вплив ризиків внутрішнього та зовнішнього середовища на генерування ринкової вартості підприємства. Система внутрішньої звітності щодо оцінки ринкової вартості підприємства покликана забезпечити задоволення інформаційних потреб як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів.

Висновки. Відсутність належних теоретичних, практичних розробок та напрацювань у сфері формування достовірного, повного та оперативного інформаційного базису в частині оцінки ринкової вартості підприємства зумовила розробку пропозиції з усунення зазначених недоліків. У зв'язку з цим запропоновано систему внутрішньої звітності з оцінки ринкової вартості підприємства, застосування якої дає змогу покращити організацію та методику здійснення внутрішнього контролю факторів та ризиків, які негативно впливають на зростання ринкової вартості підприємства.

Література

1. Дудка Т.В. Вимір та оцінка інвестиційної привабливості підприємств харчової промисловості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 – "Економіка і управління підприємствами (підприємства харчової промисловості)" / Т.В. Дудка. – Одеса, 2007. – 19 с.
 2. Петіна Л.В. Шляхи удосконалення внутрішньогосподарської звітності та перманентної інвентаризації в прийнятті управлінських рішень на підприємствах АПК / Л.В. Петіна // Бізнес-навігатор. – 2009. – № 2. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/biznes/2009_2/2009/02/090229.pdf.
 3. Тарасенко С.І. Формування системи факторів вартості підприємства / С.І. Тарасенко // Культура народів Причорномор'я. – 2006. – № 80. – С. 149-153.

4. Травін В.В. Бухгалтерський облік і система національних рахунків: напрями гармонізації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності) / В.В. Травін. – Житомир, 2010. – 21 с.

5. Труфіна Ж.С. Внутрішня звітність та її використання в контролі формування фінансових результатів операційної діяльності / Ж.С. Труфіна // Вісник Чернівецького торговельно-економічного ін-ту. – Чернівці : Вид-во ЧТЕІ КНТЕУ. – 2011. – Вип. 3(43). [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchtei/2011_3/NV-2011-V3_70.pdf.

6. Федорович Т.В. Влияние стоимостной оценки бизнеса на формирование финансовой отчетности корпорации / Т.В. Федорович // Бухгалтерский учет и аудит : научн. журнал. – 2008. – № 2. – С. 146-151.

Корягин М.В. Внутренняя отчетность по рыночной стоимости предприятия как основа принятия управленческих решений

Подтверждено отсутствие надлежащих теоретических разработок в части формирования системы внутренней отчетности по рыночной стоимости предприятия. С целью устранения указанных недостатков разработан пакет внутренней отчетности по рыночной стоимости предприятия как основы информационного обеспечения принятия управленческих решений.

Ключевые слова: внутренняя отчетность, рыночная стоимость, управленческие решения, внешние и внутренние пользователи.

Koryagin M.V. Internal reporting of assessment of company's market values a basis management decisions

The absence of appropriate theoretical developments regarding the formation of internal reporting company's market value is confirmed. In order to eliminate these shortcomings the internal reporting package to the market value of companies as the basis of information support of management decisions is developed.

Keywords: internal reporting, market value, management decisions, internal and external users.

УДК 336.717:658.14/17.012

Доц. М.І. Кульчицький, канд. екон. наук;

магістр І.С. Кирилейза – Львівський НУ ім. Івана Франка

АНАЛІЗ КАПІТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ У КРИЗОВИЙ ТА ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОДИ

Досліджено сучасний стан забезпеченості капіталом банківського сектору України. Розкрито сутність поняття достатності банківського капіталу та розглянуто фактори, які здійснюють на неї вплив. Проаналізовано основні показники достатності капіталу вітчизняних банківських установ та тенденції їх змін.

Ключові слова: банки, банківська система, власний капітал, достатність капіталу.

Вступ. Банківський капітал є фундаментальною основою діяльності банківських установ, забезпечує стабільне їх функціонування, розвиток та генерування вхідних грошових потоків. Оцінка величини банківського капіталу, його структури та адекватності перебуває в центрі уваги інвесторів, банківського сектору, а також органів державного нагляду. Отож, питання достатності капіталу банків є актуальним і важливим у сучасних умовах функціонування вітчизняного банківського сектору.

Дослідженням основних проблем, пов'язаних із достатністю банківського капіталу, займалися такі вітчизняні науковці, як: М. Алексєнко, О. Вов-